

RISICI OG SKADER, DER SKYLDES IPR-KRÆNKELSER I EUROPA

Oplysningskampagne 2021

RISICI OG SKADER, DER SKYLDES IPR-KRÆNKELSER I EUROPA

Covid-19-pandemien og den deraf følgende stigning i internethandel og forbrug af digitalt indhold har kastet nyt lys over de risici og skader, der skyldes krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR) i Europa, og har bragt farerne for forbrugere i fokus.

Forbrugere har vanskeligt ved at skelne mellem ægte og falske varer, især på internettet. Generelt hævder 1 ud af 3 personer (i nogle lande dog så mange som 1 ud af 2) og i gennemsnit næsten hver 10. europæer (9 %), at de blev narret til at købe forfalskede varer. De har også vanskeligt ved at skelne legale kilder til digitalt indhold fra illegale kilder ⁽¹⁾.

Med den kraftige stigning i internethandel — mere end 70 % af europæerne handlede via internettet i 2020 ifølge Eurostat — udgør usikkerhed omkring forfalskede varer et stigende problem inden for forbrugerbeskyttelse.

I en undersøgelse foretaget af Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO) og Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) ansloges det, at forfalskede produkter står for 6,8 % af **EU's import**. Det svarer til en værdi af **121 mia. EUR** og påvirker alle sektorer, fra kosmetik og legetøj, vin og drikkevarer, elektronik og tøj til pesticider og farmaceutiske produkter.

Bedragerer handler hurtigt i den globaliserede økonomi. De misbruger moderne logistiske løsninger og legitime handelsfremmende mekanismer og stortrives i økonomier, hvor der ikke er robuste standarder for regeringsførelse. Det er veldokumenteret, at kriminelle i stigende grad tyr til alle tilgængelige transportformer for at bedrive ulovlig handel, men at containerskibsfart stadig er dominerende, hvad angår volumen og værdi af beslaglagte varer. Containerskibsfart er fremdeles en vigtig kanal til forsendelse af forfalskede varer, der overvejende kommer fra Østasien og navnlig fra Kina og Hongkong, som står for 80 % af den samlede værdi af forfalskede varer beslaglagt fra skibscontainere i hele verden ⁽²⁾.

⁽¹⁾ [European Citizens and Intellectual Property, okt. 2020, EUIPO](#)

⁽²⁾ [Misuse of Containerised Maritime Shipping \(europa.eu, OECD-EUIPO, feb. 2021\)](#)

Betydelige risici for borgerne

Forfalskede produkter udgør en alvorlig risiko for borgernes sundhed og sikkerhed, fordi de normalt ikke overholder kvalitets- og sikkerhedsstandarder og kan indeholde farlige ingredienser eller bestanddele. En kvalitativ analyse fra EUIPO viste ⁽³⁾, at der er store risici forbundet med eksponering for **farlige kemikalier**.

De menneskelige og miljømæssige omkostninger ved produktion, brug og bortskaffelse af forfalskede pesticider og kemikalier har medført, at håndhævende myndigheder nu koordinerer periodiske omfattende grænseoverskridende håndhævelsesaktioner. Siden lanceringen har operation Silver Axe ⁽⁴⁾ ført til beslaglæggelse af 1 222 ton ulovlige og forfalskede pesticider, herbicider og gødningsprodukter.

Verdensomspændende handel med forfalskede lægemidler er anslået til ⁽⁵⁾ **4 mia. EUR**. Post- og kurertjenester er de primære transportformer, der anvendes til handel med forfalskede lægemidler på verdensplan. Problemet med forfalskede produkter er taget yderligere til under covid-19-pandemien.

Den hastige udbredelse af forfalskede lægemidler, såsom antibiotika og smertestillende midler samt andre medicinske produkter f.eks. personlige værnemidler og mundbind, har skærpet opmærksomheden på dette fænomen, fordi krænkerne udnytter folks usikkerhed omkring nye behandlinger og vacciner ⁽⁶⁾.

⁽³⁾ [EUIPO DANGEROUS COUNTERFEIT STUDY.docx \(europa.eu, juni 2019\)](#)

⁽⁴⁾ Operation Silver Axe startede i 2012 og omfatter nu næsten 30 lande i hele verden. [Operation Silver Axe strikes for the fourth time seizing over 550 tonnes of illegal pesticides | Europol \(europa.eu, Europol\)](#)

⁽⁵⁾ [Trade in Counterfeit Pharmaceutical Products \(OECD-EUIPO, marts 2020\)](#)

⁽⁶⁾ [Europol predictions correct for fake COVID-19 vaccines | Europol \(europa.eu\)](#)

Deltagelse af kriminelle organisationer

Det er flere gange blevet dokumenteret, at kriminelle organisationer er involveret i IPR-krænkelser, og at der er en forbindelse mellem IP-kriminalitet og andre typer kriminalitet, såsom handel med narkotika, tvangsarbejde, cyberkriminalitet, svig, dokumentfalsk og hvidvaskning af penge ⁽⁷⁾. IP-kriminalitet betragtes som en rentabel aktivitet med et højt afkast, lav risiko for at blive opdaget og relativt små straffe (kortere fængselsstraffe, lavere bøder) sammenlignet med andre ulovlige aktiviteter.

Digital piratkopiering er også et meget lukrativt marked for krænkere. Inden for internetfjernsyn (IPTV) bliver der i EU hvert år genereret **1 mia. EUR i ulovlig omsætning** ved levering og forbrug af digitalt indhold, der krænker ophavsretten ⁽⁸⁾. Disse illegale aktiviteter, der er til skade for ophavsmænd og lovlige virksomheder, blev benyttet af 13,7 millioner personer i EU i 2019 (dvs. 3,6 % af EU's befolkning).

IP-krænkelser på sociale medier

Udover sundheds- og sikkerhedsrisici resulterer køb af forfalskede varer og adgang til piratkopieret digitalt indhold i brud på sikkerheden og økonomiske tab for forbrugere, der handler i internetbutikker og på platforme og online markedspladser, men som også kan nås via sociale medier.

En nylig analyse ⁽⁹⁾ fremhævede misbruget af sociale medier til varemærkeforfalskning og piratkopiering. Ved en gennemgang af millioner af offentlige debatter på Facebook, Twitter, Instagram og Reddit var konklusionen på en EUIPO-undersøgelse, at en tredjedel af samtalerne om digitalt indhold (35 %) kunne være relateret til piratkopiering, og at piratkopiering af film og musik var de emner, der oftest blev drøftet — navnlig på Reddit og Twitter. Der blev også

⁽⁷⁾ [EUROPOL-EUIPO Polycriminality Report 2.docx \(europa.eu\)](#)

⁽⁸⁾ [IPTV Study \(europa.eu\), november 2019](#)

⁽⁹⁾ [Monitoring and analysing social media in relation to IP Infringement \(April 2021\)](#)

registreret en markant stigning i antallet af samtaler om piratkopiering i månederne umiddelbart efter pandemiudbruddet i foråret 2020. Undersøgelsen fremhævede desuden, at 11 % af samtalerne om fysiske produkter også kunne være relateret til forfalskning.

IP-krænkelser skader lovlige virksomheder og navnlig SMV'er

IP-krænkelser rammer ikke kun forbrugerne. De forvolder også betydelig skade på EU's økonomi. De påvirker erhvervsdrivendes legitime interesser i EU og forvrider konkurrencevilkårene på det indre marked. I den legitime økonomi mistes der hvert år omsætning for 83 mia. EUR i 11 centrale sektorer, der er særligt udsatte for varemærkeforfalskning. Dertil skal lægges tab på 15 mia. EUR i skatter og afgifter samt bidrag til social sikring, og det skønnes, at 670 000 arbejdspladser går tabt hvert år i EU inden for disse sektorer som følge af varemærkeforfalskning.

IP-krænkelser rammer især små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Ifølge EUIPO's [IP-resultattavle for SMV'er](#) hævder 1 ud af 4 små virksomheder i Europa at have været udsat for IP-krænkelser. 33 % af de virksomheder, der ejer IP-rettigheeder som f.eks. varemærker eller patenter, rapporterede om mistet omsætning generelt, 27 % rapporterede om skadet omdømme, og 15 % rapporterede om tab af konkurrenceevne som følge af IP-krænkelser.

Under pandemien har virksomheder i stadig højere grad benyttet [IP Enforcement Portal](#), som EUIPO oprettede for at lette udvekslingen mellem rettighedshavere og håndhævende myndigheder (toldmyndigheder og politi), hvilket antyder, at virksomheder har oplevet en stigning i antallet af krænkelser af deres IP-rettigheeder.

Der er ligeledes bekræftet en positiv forbindelse mellem IPR-ejerskab og økonomiske resultater, dette gælder navnlig for SMV'er ⁽¹⁰⁾. IPR-indehavere klarer sig bedre end dem uden IPR. Generelt er omsætning pr. medarbejder ca. 55 % højere for IPR-indehavere end for firmaer, der ikke ejer nogen IPR'er. Denne forbindelse gælder i særlig høj grad for SMV'er. SMV'er, der er indehaver af egne IPR'er (selvom de udgør mindre end 9 %), har en omsætning pr. medarbejder, der er 68 %

⁽¹⁰⁾ [Firm level IP-contribution study](#), EPO-EUIPO, feb. 2021.

højere, end SMV'er uden nogen IPR'er (kontrol af andre relevante faktorer), og de udbetaler højere lønninger.

Fremadrettet kan IPR-intensive industrier generelt, og navnlig SMV'er beskæftiget med innovation inden for nye teknologier, forvente at spille en afgørende rolle i at trække Europas økonomi ud af krisen efter pandemien.

Forståelse af krænkende virksomhedsmodeller og inddragelse af formidlere for at forbedre håndhævelsen

En bedre forståelse af de virksomhedsmodeller, krænkere benytter til at tjene penge, bidrager til at tilpasse og styrke håndhævelsesindsatsen, samtidig med at relevante partnere inddrages i kampen mod varemærkeforfalskning og piratkopiering.

Efterhånden som IPR-krænkelser bliver mere synlige på internettet, spiller domænenavne en vigtig rolle i en række IP-krænkende online virksomhedsmodeller, som skader forbrugere, IP-indehavere og hele systemet med domænenavne. Med over 375 millioner domænenavne på verdensplan i dag er domænehamstring (cybersquatting) et reelt problem for legitime mærker og forbrugere, og det kan være et særligt alvorligt problem for SMV'er, som ofte ikke har ressourcer til aktivt at overvåge deres tilstedeværelse på internettet for at opdage domænehamstring og beskytte deres mærkers omdømme.

En undersøgelse for nylig fra EUIPO ⁽¹¹⁾, som omfattede 1 000 domænenavne (lignende og variationer) relateret til 20 deltagende mærker, viste, at halvdelen betragtes som mistænkelige, dvs. de fører til hjemmesider, der sælger forfalskninger.

EUIPO har analyseret ⁽¹²⁾ eksempler på god praksis, der benyttes af registratorer og registre for at forhindre misbrug af domænenavne til IP-krænkende aktiviteter, for eksempel udvikling af

⁽¹¹⁾ [Focus on Cybersquatting: Monitoring and Analysis \(May 2021\)](#)

⁽¹²⁾ [2021 Discussion Paper on Domain Names FullR en.pdf \(europa.eu, EUIPO, March 2021\)](#)

hensigtsmæssige vilkår og betingelser, begrænsninger i brugen af proxytjenester, udvikling af systemer til at verificere registrantens identitet samt til at opdage og reagere på misbrug af domæneregistrering.

Nogle registre har endvidere i samarbejde med offentlige eller retshåndhævende myndigheder indført procedurer for anmeldelse og fjernelse, der er rettet mod domæner med ulovligt indhold. De samarbejder desuden med IP-indehavere og retshåndhævende myndigheder om at dele oplysninger og begrænse IP-krænkende brug af domænenavne.

EUIPO har også undersøgt brugen af sociale medier i forbindelse med krænkelse af IP-rettighe-der, f.eks. hosting, streaming eller links til IP-krænkende indhold eller annoncer for denne type indhold via sociale medier, kombination af kommunikation i offentlige og lukkede grupper for at omgå IP-håndhævelsesforanstaltninger.

Forebyggende og korrigerende god praksis kortlægges for at bekæmpe IP-krænkelser.

Samarbejde med mellemed

Udover traditionelle håndhævelsesorganer (politi, toldmyndigheder), som er vigtige for håndhævelsen af IP-rettighe-der, er der også andre aktører, der indtager en stadig vigtigere rolle, navnlig de mellemed, hvis legitime tjenesteydelser misbruges af krænkerer, og som ofte er første stop for rettighedsindehavere, der forsøger at stoppe krænkelsen.

Markedspladser for e-handel giver legitime sælgere en lang række nye muligheder for at komme ind på nye markeder og få adgang til forbrugere. De kan imidlertid også misbruges til at sælge forfalskninger.

Mange af de store markedspladser for e-handel har allerede indført programmer til at hjælpe rettighedsindehavere med at indberette IP-krænkelser på deres platforme. Mange rettighedsindehavere kender eventuelt ikke eksisterende programmer, eller de er overbebyrdede med at skulle indtaste information flere gange på forskellige platforme. Mange platforme er ikke sikre, eller det er svært for dem at kontrollere, om de handler med den legitime IP-indehaver, når

de får information om IP-krænkelser på deres markedspladser. EUIPO er derfor i færd med at udvikle en integreret sikker onlinetjeneste til at lette dette samarbejde mellem indehavere af IP-rettigheder og markedspladser for e-handel ved at udpege og fjerne registreringer, der krænker IPR'er gennem IP Enforcement Portal.

Som følge af teknologiske fremskridt, udbredelsen af e-handel og virtuelle markedspladser samt nye virksomhedsmodeller, der på kort tid ændrer det økonomiske og sociale miljø, skal mange aspekter vedrørende registrering, udnyttelse og håndhævelse af IP-rettigheder tilpasses.

Nye teknologier og IPR-håndhævelse

Teknologi byder på mange løsninger til at beskytte indehaveres rettigheder og forsvare legitime forsyningskæder. Markedet for teknologier til bekæmpelse af varemærkeforfalskning er dog stort og komplekst. Teknologierne udvikles hurtigt, og information om dem er ikke let tilgængelig.

For at hjælpe virksomheder med at optimere deres beskyttelse mod forfalskede varer ved at udnytte de mange tekniske løsninger, der er tilgængelige, blev Anti-Counterfeiting Technology Guide ⁽¹³⁾ udgivet for at vejlede virksomheder gennem de vigtigste typer af teknologi til bekæmpelse af varemærkeforfalskning, heriblandt elektronisk identifikation eller sporingsanordninger, hvordan produkter eller indpakning forsynes med markører samt andre kemiske, fysiske, mekaniske og digitale værktøjer. Vejledningen viser de mest omkostningseffektive og praktiske metoder til at beskytte IPR og beskriver klart og tydeligt kravene til gennemførelse og omkostninger. På baggrund af denne vejledning skal der udvikles et specialiseret søgeværktøj, der hjælper virksomheder med at finde de løsninger til bekæmpelse af varemærkeforfalskning, der passer bedst til deres aktiviteter.

Endvidere undersøges blockchain-teknologiens potentiale med hensyn til at sikre, at logistikvirksomheder eller håndhævende myndigheder (såsom toldmyndigheder for så vidt angår import) hvor som helst i forsyningskæden kan genkende originale (verificerede) produkter. Der er planer om at udvikle og opbygge en åben og interoperabel infrastruktur (dvs. at den kan forbindes

⁽¹³⁾ [2021 Anti Counterfeiting Technology Guide en.pdf \(europa.eu, EUIPO, feb. 2021\)](#)

med virksomheders eksisterende sporingsløsninger og håndhævelsesmyndigheders risikoanalyse-systemer), og at denne infrastruktur vil blive forbundet med [IP Enforcement Portal](#).

IPR-krænkelser kan ikke alene forårsage sociale, miljømæssige og økonomiske skader. De kan også resultere i tab af omdømme og underminere investeringer i innovation, kreativitet samt FoU.

Denne udfordrende krise har utvivlsomt fremhævet behovet for at levere varige løsninger ved at udpege bedste praksis og benytte nye teknologier i kampen mod de kriminelle organisationer, der producerer, distribuerer og sælger forfalskede varer og piratkopieret indhold. Udbredelsen af effektive oplysningskampagner er også afgørende for at bekæmpe denne trussel.

Vigtigheden af at styrke det globale samarbejde mellem alle interessenter, både offentlige og private, er afgørende i disse bestræbelser. IP-kriminalitet bør igen være en europæisk prioritet som led i kampen mod international kriminalitet.

Tilsvarende bør bestræbelser på internationalt plan også fortsat forbedre beskyttelsen og håndhævelsen af IP-rettigheder i tredjelande, navnlig i Kina, Latinamerika, Sydøstasien og Afrika, under de samarbejdsprogrammer, hvor EUIPO er det implementerende organ, for på denne måde at løse problemet med forfalskninger ved den mulige kilde.

RISICI OG SKADER, DER SKYLDES IPR-KRÆNKELSER I EUROPA